

Sergamumas lėtiniu virusiniu hepatitu C 2022 metais

Virusiniai hepatitai – A, B, C, D, E virusų sukelti uždegiminiai kepenų pažeidimai. Virusinių hepatitų plitimo būdas, inkubacinis periodas, ligos vystymasis yra skirtingi.

Virusiniai hepatitai gali būti ūminiai ir pasireikšti įvairiais simptomais (gelta, pykinimas) bei lėtiniai, kai liga trunka ilgiau nei 6 mėnesius, arba pasireikšti besimptomė forma.

- Virusiniu hepatitu A galima užsikrėsti per maistą (neapdorotą termiškai, neplautus egzotinius vaisius, jūros gėrybes) bei nešvarų vandenį.

- Virusiniais hepatitais B ir C, užsikrečiama per kraują (vartojant švirkščiamuosius narkotikus, dalijantis užkrėstais švirkštais, darant tatuiruotes, veriant auskarus ar atliekant kitas procedūras, kurių metu naudojami nesterilūs įrankiai), taip pat nesaugius lytinius santykius (nenaudojant prezervatyvo).

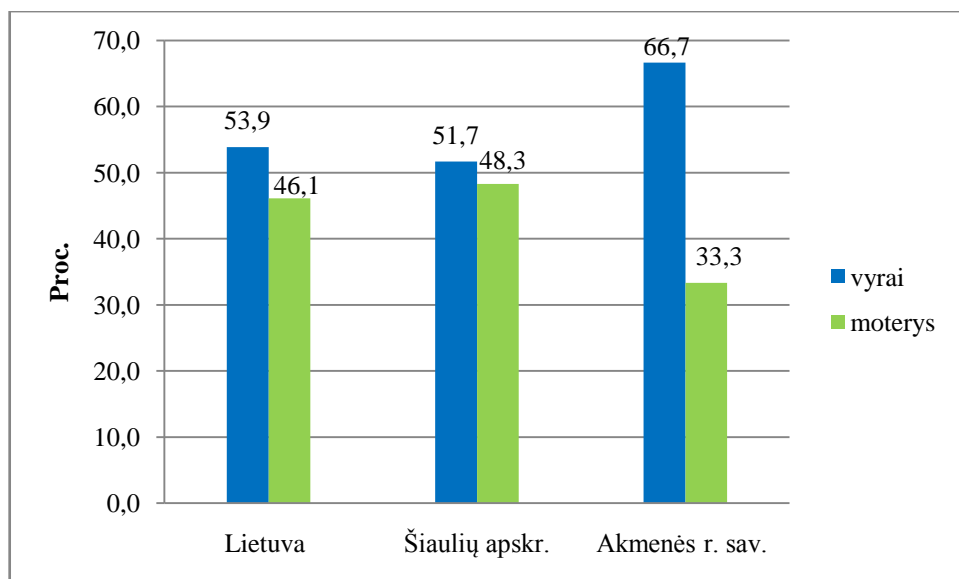
- Kiti hepatitai (D ir E) yra reti, dažniausiai gali būti diagnozuojami su kitais virusiniais hepatitais (B ir C).

Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis, kasmet nustatoma 3 – 4 milijonai naujų hepatito C susirgimo atvejų. Iki 85 proc. žmonių, užsikrėtusių hepatito C virusu, susergera lėtiniu hepatitu C (jei liga trunka ilgiau kaip 6 mėnesius). Po 20 metų nuo užsikrėtimo, 20 proc. sergančiųjų išsivysto kepenų cirozė. 1 – 4 proc. užsikrėtusiųjų arba sirgusiųjų kasmet diagnozuojamas kepenų vėžys. Lėtinis hepatitas C yra dažniausia kepenų transplantacijos priežastis JAV ir Europoje.

2022 metais Lietuvoje lėtiniu virusiniu hepatitu C susirgo 826 asmenys, Šiaulių apskrityje – 118 asmenų, o Akmenės rajono savivaldybėje – 3 asmenys.

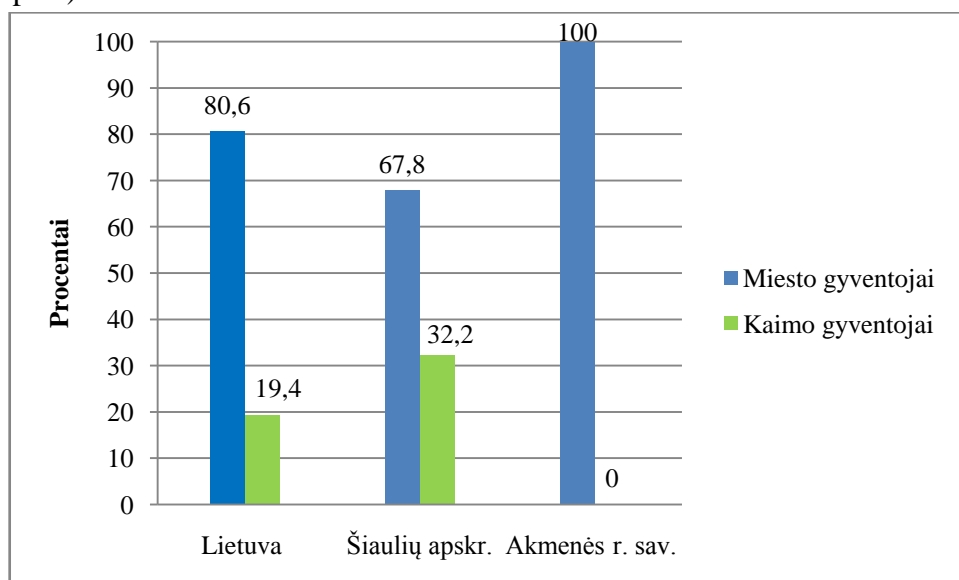
2021 ir 2020 metais Akmenės rajono savivaldybėje nebuvo registruota asmenų, kurie susirgo lėtiniu virusiniu hepatitu C.

Lėtiniu virusiniu hepatitu C sergamumo pasiskirstymas tarp lyčių 2022 metais matomas 1 pav.

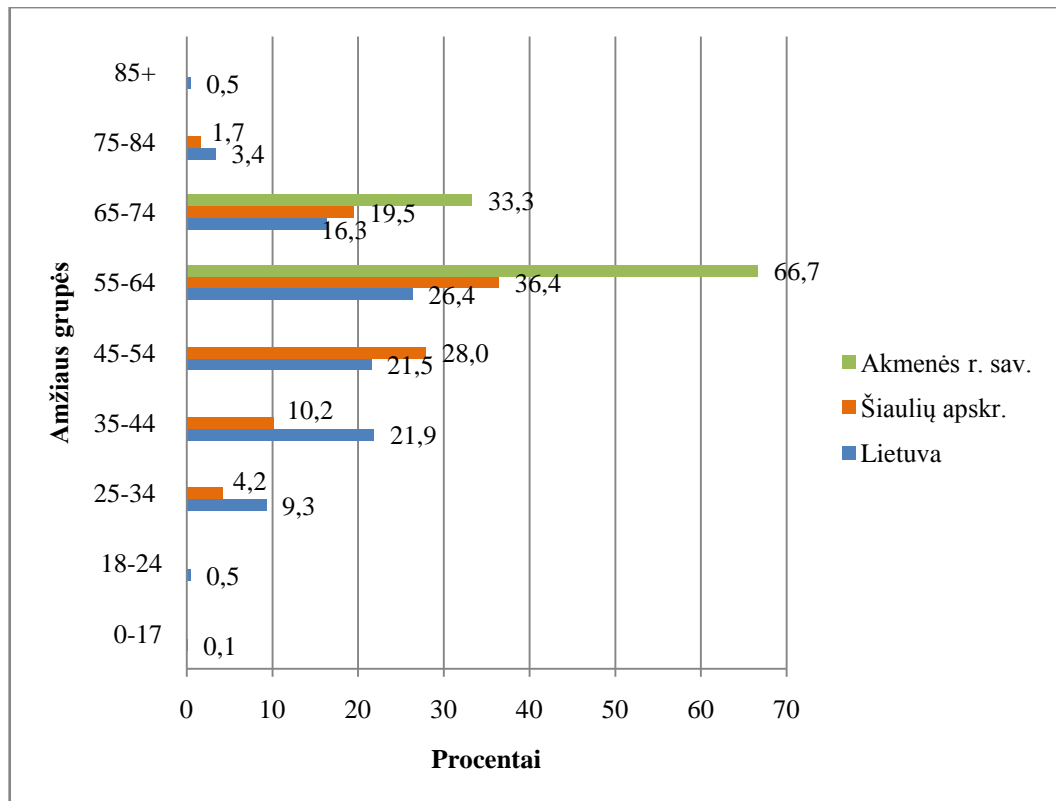
1 pav. Sergamumas lėtiniu virusiniu hepatitu C Lietuvoje, Šiaulių apskrityje, Akmenės rajono savivaldybėje tarp vyrų ir moterų 2022 metais, proc.

2022 metais lėtiniu virusiniu hepatitu C susirgimai daugiau registruojami tarp miesto gyventojų – Lietuvoje susirgo 666 miesto gyventojai, Šiaulių apskrityje – 80, Akmenės r. sav. – 3 (2 pav.).

2 pav. Sergamumas lėtiniu virusiniu hepatitu C Lietuvoje, Šiaulių apskrityje, Akmenės rajono savivaldybėje tarp miesto ir kaimo gyventojų 2022 metais, proc.

2022 metais Lietuvoje, Šiaulių apskrityje, Akmenės rajono savivaldybėje daugiausia susirgusių lėtiniu virusiniu hepatitu C buvo 55-64 metų amžiaus grupėje. 2022 metais registruotas susirgęs lėtiniu virusiniu hepatitu C 1 asmuo 0-17 metų amžiaus grupėje (3 pav.).

3 pav. Sergamumas lėtiniu virusiniu hepatitu C Lietuvoje, Šiaulių apskrityje, Akmenės rajono savivaldybėje tarp asmenų pagal amžiaus grupes 2022 metais, proc.

Apsisaugojimo būdai nuo užsikrėtimo virusiniu hepatitu C:

- Lytinių santykių metu rekomenduojama naudoti prezervatyvus.
- Nesinaudoti kitų žmonių asmens higienos daiktais: skutimosi peiliukais, manikiūro, pedikiūro reikmenimis, dantų šepetuku ir kt.
- Naudoti gumines pirštines, jei tenka liesti žmogaus biologinius skysčius arba šiais skysčiais suterštus daiktus, tamponus ir pan.
- Nevartoti narkotinių medžiagų; jas vartojantiems nesidalyti adatomis, švirkštais ar kitomis švirkštimosi priemonėmis.

Šiems asmenims rekomenduojama pasitikrinti dėl hepatito C:

- Jei buvo perpiltas kraujas/kraujo produktai iki 1993 m.;
- Jei buvo atliktos chirurginės operacijos (taip pat Cezario pjūvis) arba invazinės procedūros;
- Jei dėl neaiškių priežasčių padidėję kepenų fermentų ALT, AST rodikliai;
- Hemodializuojamiems pacientams;
- Sergantiems hemofilija ir kitomis kraujo ligomis;
- Organų, audinių, kraujo donorams;
- Asmenims po organų transplantacijos;
- Medicinos įstaigų darbuotojams;
- Vaikams, kurių motinos nėštumo ir gimdymo metu sirgo hepatitu C;
- Jei šeimos nariui diagnozuotas hepatitas C;
- Nors kartą vartojusiems švirkščiamuosius narkotikus;

- Buvusiems įkalinimo įstaigose;
- Turėjusiems daug lytinių partnerių;
- Užsikrėtusiems ŽIV.

Kai kurių hepatito rūšių galima išvengti skiepijant. PSO tyrimas parodė, kad apytiksliai 4,5 mln. priešlaikinių mirčių mažas ir vidutines pajamas gaunančiose šalyse iki 2030 m. būtų galima išvengti atliekant skiepijimą, diagnostinius tyrimus, tiekiant vaistus ir šviečiant visuomenę.

Pati efektyviausia apsauga nuo virusinių hepatitų A ir B yra skiepai, o siekiant apsisaugoti nuo kitų virusinių hepatitų, labai svarbu mažinti rizikos veiksnius, kurie didina tikimybę susirgti, o jei jų nepavyksta išvengti – reguliariai tikrintis sveikatą.

Jei norite atlikti tyrimą dėl hepatitų, rekomenduojama kreiptis į savo šeimos gydytoją ar atlikti tyrimą laboratorijoje. Taip pat greituosius testus galima įsigyti vaistinėse ir juos atlikti savarankiškai.

Pranešime naudoti Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos duomenys

Parengė visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė Rūta Liubamirskienė